



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Trigesima secunda causa. An meretrix nubat, tangit terdena secunda.
Octo quæstiones trigesimæ secundæ causæ .

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Rege quæstus in ipse fuisse delectam, & vi coactam fallitæ contra se composuisse piaculum. Nam eo tempore ad apostolicam sedem libellum appellationis suæ misit, in quo non quidem adhuc confessam, sed ut contra se fallitæ diceret crimen, cogi sese innotuit: insuper subjungens: Quod si amplius compulsus fuero, scitote non veritatem, sed timorem, & evadendi studio (quia aliter non possum) quod voluerint, dicam. Vos tamen meretricem et hoc me habetis infamantis. Unde vobis praecipimus, ut cum eadem Thieberga ad conditam synodum, sicut statim, advenit, causam ejus diligenter examini amore traditis: & si ei obicitur, quod illa se crimine aliquo admisisse confessam fuisset, & contra illa violentiam se permississe proclamaverit, vel si inimicos judices illa sibi fuisse testata fuerint, tunc illud renovetis judicium. Et si illam equitatis normam, ut iustitiam mole non opprimatur.

¶ In communitario Hæc verba videtur accipienda quod perinde, & fructu à ceteris: ut indicetur caput hoc sancti patris communitario, quod Nicolaus legatus fuit Rodaldo Parvato, & hinc Fructu Episcopi dedit. Non totius capituli verba sunt ista. Illi legatus monuit, quomodo se in ea causa gerere debuit. Datum vero ad eum fuisse communitarium his ipsi legatus Nicolaus in epistola ad Episcopum Corvitanum congregatos, in epistola Heliodoro SS. Patrum refertur his verbis: Porro, quod de Leharum uxoris cenferimus (quoniam & de hoc nostro scriptis prefatus) in epistolam nostram, que per fratres & Coepiscopos nostros, Rodoldum & Bonifacium in Galliam missimus, poterit exemplaribus reperire. Quod videtur exemplaria una cum communitario, quod prefatus frater nostris pro hac eadem causa ad Leharum Regem missi decimus, per fratrem & Coepiscopum colitum Odonem vestra sanctitati transmissimus.

¶ Cum necitiam Hæc verba non sunt hoc loco apud Ieronimum, sed paulo superius per illa verba admisisse se dicit, multa meretricem, in quibus & hac continentur, sicut alio ordine. Sed ad ipsam non est notandum.

¶ In communitario Hæc verba non sunt hoc loco apud Ieronimum, sed paulo superius per illa verba admisisse se dicit, multa meretricem, in quibus & hac continentur, sicut alio ordine. Sed ad ipsam non est notandum.

1. Hæc primam queritur, an meretricis licite ducatur in uxorem.
2. Secundo, an ea, que causa continentur ducatur, sit conjuncta appellanda.
3. Tertio, cuius arbitrium aliqua sequatur, an liberi avi, an originarii patris.
4. Quarto, si veritate secere liceat alio filios ex ancilla quærit.
5. Quinto, si ea, que vim patitur, pudicitiam amittere comprehendatur.
6. Sexto, si adulter adulteram possit dimittere.
7. Septimo, si uxorem dimissa, aliam possit accipere.
8. Octavo, si infidelium sub premissa conditione liceat alieni fidelium in conjugium ducere.

QVÆSTIO I.

Quid autem meretricis in conjugium duci non debeat, multis auctoritatibus & rationibus probatur. Illa enim, que adulterii rea convinctur, nisi post peraltam penitentiam, in conjugio consortio retineri non debet.

C. I. **¶** Patronus turpitudinis est, qui uxorem suam adulteram dimittere soluit.

Unde Iohannes Chrysostomus, [id est, auctor operis imperialis] homilia 32. ait super Matti. c. 19.

Sicut a crudelis est, & iniquus, qui castam dimitit, sic factus est, & iniustus, qui retinet meretricem. Nam patronus turpitudinis ejus est, qui crimen celat uxoris.

C. II. **¶** Causa fornicationis vix dimitat uxorem, non tamen alteram ducit.

Item Hieronymus in eodem, ad c. 19. Math.

Dixit & Dominus in Evangelio: [Quicumque dimiserit uxorem, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, moechatur: & qui dimissam duxerit, moechatur.]

Sola fornicatio est, que uxoris vincat affectum: amo, cum illa unam carnem in aliam dividerit, & se fornicatione separaverit a marito, non debet teneri, nevirum quoque sub maledicto faciat, dicente scriptura e [Qui adulteram tenet, stultus & impius est.] Vbi cuque est igitur fornicatio, vel a fornicationis suspicio, liberè uxor dimittitur. Et quia poterat accidere, ut aliquis calumniam faceret innocenti, & ob secundam copulam nuptiarum veteri crimine impingeret, sic priorem dimittere jubetur: uxorem, ut secundam prima vivente non habeat.

C. III. **¶** Sola vix fornicatio uxorem maculat.

Idem in epistola Pauli ad Corinthios. 1. c. 6. [in egressa ordinaria.]

In conjugio quis prohibitus quæcunque peccata fecerit, non propriam insulant conjugem: sed fornicatio uxorem inquinat: ut jam non sit vivo suo licita, sed quasi adultera.

C. IV. **¶** Qui uxorem suam dimittere adulteram soluit, debet uxorem pariter, si ei debet, reddidit.

Item Iohannes Chrysostomus.

Si quis uxorem suam invenerit adulteram, & postea deinceps placuerit habere eam in matrimonio, duobus a natis perit, iædò quia cum adultera commisit, quæ adhuc crimine suo non est purgata: aut

a. Sent. ad h. 31. l. 10. p. 8. c. 733. Pan. l. 2. c. 8. b. Iste dicitur de ecclesiasticis offic. l. 2. c. 19. Sent. ibid. l. 10. p. 8. c. 43. Pan. l. 7. cap. 7. c. Provert. id. d. al. c. e. Glossa ord. ad eundem locum Matth. in conc. Eusebii, l. 5. c. 10. p. 2. c. 47. f. al. subditio.

QVÆSTIO III.

Quid autem post parentum sponsionem aliu nubere non valet, auctoritate Eliberitani concilii, c. 4. monstratur.

C. I. **¶** De parentibus qui fidem frangunt sponsalium.

Item si parentibus fidem frangerint sponsaliorum, tria sunt tempora substantiam se à communionem. Si tamen solent sponsus vel sponsa in illo gravi crimine non i fuerint deprehensi, excusati erant parentes. Si vero in eodem fuerint vivo, & sponsalium se consentiendo, suspensio sententia severetur.

¶ Non facient In originali legitur sine negotio, item, a pud Ieronimum, a quo patet, adest dictum, illo, siq. habet, in gravitate situm deprehensio.

¶ Item quod non licet parentibus sponsalia filiorum suorum frangere, item hæc de illa intelligendum est, qua illorum consensu contrahuntur.

CAUSA XXXII.

¶ Videtur, cum non haberes uxorem, quandam meretricem sine conjugio copulavit, qua erat stultitia, & sine conjugio, sua originaria: quam eam dicitur ad illam trahere, hinc avus eam copulavit, & causa filios monimentia. Deinde hic patet, ut causa filios sibi sequere cepit. Post.

a. l. 10. p. 8. c. 47.

abstineat se à matrimonio eius, donec expleatur satisfactio eius penitentiis suis: id est, quia post satisfactionem penitentiam non meretur vocari adultera. Similiter, si virum suum uxor inueniat adulteram, non ad impariam iudicatur.

¶ Caput hoc non est inuentum apud T. Iuanem Chrysostrum. Et videtur canon alioquin conuerti, aut penitentialis. Simile quiddam habetur in concilio Nannetensi, c. 12.

¶ 2 pars. Subaudiatur, nisi ab adultero mulier recedere voluerit: quo casu uxorem suam vir recipere potest, nullum periculum ei illaturus.

C. V. ¶ Post penitentiam adulteri uxorem vir potest recipere.

Unde Pelagius Papa Mellos à subdianco. De Benedicto b quoque, quem uxorem alienam indicatū facinoroso sustulisse spiritu, & in suum habitus habere detinere experientia tua, ut cum ipsa quoque adultera distitit de mastare non differas, & calvaros ab inuicem separare, & illum quidem ad Lucium defensorem in Apulie provinciæ patrimonium sine dilatione fac migrare: illum vero, si quidem maritus suus sine dolo aliquo forte accipere voluerit, tua ordinatione sub cautela recipiat, nullum ei nihil duntaxat de cætero simile committeri periculum illaturus. Si vero omnino eam recipere noluerit, in alium quandam locum, in quo ei non liceat vivere, provida eam dispensatione continue.

C. VI. ¶ Qui adultera debitum reddidit, tribus annis penitet.

Item ex penitentiali Theodori.

¶ 1 Si quis d uxorem suam scit adulteram, & non vult dimittere eam, sed in matrimonio habere, tribus annis penitet; & quandiu i penitet, abstineat se ab illa.

¶ 2 Et quandiu penitet in plerisque, veniunt est, & quandiu illa penitet.

C. VII. ¶ Adulterio purgato per penitentiam potest fieri reconciliatio conjugii.

Item Augustinus ad Pollentium de adulterio conjugii, lib. 2, c. 6.

Quod autem e tibi durum videtur, ut post adulterium reconcilietur conjugii, si fides adsit, non erit durum. Cur enim adhuc deputamus adulteros, quos vel baptisate, vel penitentia credimus esse sanatos? Hæc crimina in veteri Dei lege nullis sacrificiis mundabantur, quæ i in lege novi testamenti sine mundatione legali mundantur: & ideo tunc omnino prohibitum erat ab alio contaminatam viro recipere uxorem: quamvis f David Saulis filiam, quam pater ejusdem mulieris ab eo separatam dederat alteri, tanquam novi testamenti prefigurator sine cunctatione g receperit. Nunc autem, postquam b Christus ait adultera, [nec ego te condemnabo: vade, deinceps noli peccare] quis non intelligat debere maritum ignoscere, quod videt ignovisse Dominum amorum: nec jam se debere adulteram dicere, cuius penitentia crimen divina credit misericordia deletum?

¶ 1 ¶ Quæ in lege. Apud B. Augustinum legitur, quæ novi testamenti, in sanguine Christi sine dubitatione mundantur. Sed ob id non est emendation.

C. VIII. ¶ De eodem.

Item eodem libro, c. 9.

Non f erit turpis, neque difficilis etiam post perpetrata, atque purgata adulteria reconciliatio conjugii.

a Al. Mito. b Anfelm. l. 11, c. 94. c Al. d. p. s. f. 1. Reg. 18. g Al. contamina. tione. h Iuan. d. i Sem. ibid. l. 100. lib. 2. cap. 10. l. 2. c. 37.

jugum, ubi per claves Regni colorum non dicitur remissio peccatorum: non ut post viri divorcium adultera revocetur, sed ut post Christi consortium adultera vocetur.

C. IX. ¶ Cum fornicationis vitium excludatur, castitatis virtus adhibetur.

Idem Ambrosius lib. 2 de Cain & Abel, c. 4. ¶ Egressus enim malitie, virtutis operatur ingressus, eodemque studio, quo crimen excluditur, innocentia pulatur.

C. X. ¶ Non habetur solus apud Deum, qui ad veritatem penitentiæ revertitur.

Item Gregorius homil. 13. Eveng.

¶ Pud misericordem namque iudicem nec illa habetur, qui ad veritatem revertitur, etiam post penitentiam suscipit, ipse suo iudicio, hoc quod tenemus, abscondit.

¶ Quid a si in adulterio perseverare elegerit, parum magis, & lenecius reus maritus habebitur, nisi reum adultera facere voluerit. Unde in libro Cod. b de adul. c. 7. Severus & Antonius. ¶ Crimen lenecius contrahitur, quod si in adulterio uxorem in matrimonio viventem, quod probisam in adulterio uxorem in matrimonio viventem, sustulisset habuisset adulteram. ¶ Hoc in matrimonio non sustulisset adulteram. ¶ Non enim ei permittitur mariti facti adultera non sustulisset adulteram. ¶ Unde in libro c. videtur, & it. eodem, videtur impetratum. ¶ In matrimonio non habere mulierem adulteram accusatorem, pariter matrimonium suo violato queri velint, lex talia delicta, non in matrimonio iure mariti accusandi facultatem detulit, non in matrimonio preteritum delicta. ¶ Si ergo, ut ex his causis, quibus, adulteram retinere iudicis permittitur, omni maxime iudicium duci licebit, cuius pudicitia nulla fuit habetur. Adhuc in conjugio servari fides & firmiter: quæ non in conjugio, sed adulteris applicatur.

C. XI. ¶ Veritas suspitionum non cogit in commissione maris & famulæ.

Unde Augustinus scribit contra Iulianum, libro primo.

Non enim d in sola, ut delicias, committitur & foemina nuptiarum veritas esse, quanto magis in commissione nuptiarum filios percreare non possunt, sed sunt ad nuptias proprie pertinentia, quibus ad adulterium nuptiarum discernuntur, sicut est tunc conjugalis fidelitas ordinata filios procreandi, & (quæ maxima est caritas) bonus usus mali, & adulteri male unum.

¶ In Panormia citatur eodem modo: vitem, quæ quod habet, libro secundo. Sententia quidem fuit Iuliani, B. Augustinus, & contra Iulianum nuptiarum discernuntur, & committuntur, ut patet in p. 1, cap. 10. ¶ Hæc sunt bona, quibus commendantur nuptiae, & ab adulterio discernuntur f.

C. XII. ¶ Prima vel secunda nuptia ad auctoritatem improbari videtur.

¶ 2 ps. Contra vero Ambrosius i impudens nuptias videtur, dicitur.

¶ Nuptiarum terram replent, virginibus parantibus, & hoc intuentum est dimittat nuptia, habentem veritatem, quod cum scriptura in pariter, & quarto, & quinto, & sexto die expressis operibus.

a Sem. ibid. b in. p. d legem iudicem de adul. l. 1. c. 2. c Videm l. d l. 100. l. 7. p. 1. c. 37. f Al. d. c. 10. m. l. 2. c. 37.

Item dicitur: «[vidit Deus, quia bonum est:] in fecundo de hoc omnino librat: nobis intelligentiam.]» dicitur, non esse bonum duplicem numerum, quia ab uno dividitur, & præfigitur fœdera nuptiarum. Unde & in ista Noë omnia animalia quæcunque bina ingreditur, immunda sunt, impar numerus est mundus. Quæque in dupli numero ostendatur, & aliud sacramentum, quod in bestiis quidem, & immundis avibus digna comprobata sit: bina enim ingreditur immunda, & septena, quæ munda sunt: ut haberet Noë post diluvium, quod impari numero statim Deo posset obedi.

¶ Ambrosius Sic etiam in manuscriptis. Sed apud Hieronymum est veritas. Habetur apud B. Hieronymum l. i. com. in nuptiarum.

¶ Item hoc ad exhortationem, non ad necessitatem observandam interpretatur. Unde Ambrosius ait in libro exhortationum ad virginem.

C. XIII. ¶ Virginitas ex consilio suadet, non ex imperio præcipit.

¶ Virginitas ex corpore expectanda vobis est, quam ego vobis consilio suadeo, non pro imperio præcipio. Sola est enim virginitas, quæ fuisse potest, imperari non potest: res magis voti, quam præcepti.

¶ Item. Cuius ergo in meretricio, ut diximus, nulle spes fidei, nulla est conditio pudicitie, pariter, quod non est in conjugium dicitur. Sed obicitur: Baso d. Hierichonino, quævis est meretricia, tamen nuptiæ de tribu Iuda est copulata conjugio, de qua scriptura postea usque dignatur est. Osee c. quod, duodecim præceptum præcepit, cor ordi meretricem emittit, non sibi in conjugio faciat. Sed aliud est, meretricem ducere, ut aliter non videtur, quam tua consuetudine, castitate, & pudicitia. Item, aliud, aliquid eorum habere, quam nullo pacto sua revocare valeat. Hoc enim penitus prohibetur, ut in dicitur: factum legitur. f.

C. XIV. ¶ Non est peccatum, meretricem ducere uxorem.

¶ Unde Hieronymus super Osee lib. i. ad cap. 1.

¶ Non est culpandus Osee Propheta (interim ut se querat liberiori) si meretricem, quam duxit, ad pudicitiam converterit: sed potius laudandus, quod ex mala bonam fecerit. Non enim qui bonus permanet, imple pollicitum, si societur malo: sed qui malus est, in bonum vertitur, sibi exempla lætetur. Ex quo intelligimus, non propter peram perdidisse pudicitiam fornicariæ copulationi, sed fornicariam assumplisse pudicitiam quam antea non habebat.

QUÆSTIO II.

¶ Quid autem non sit uxor, quæ sola causa incontinentiæ dicitur, hoc videtur probari posse, quia conjugium propter uxoribus, non explenda libidinis causa à Deo instituta est. Hæc namque, sicut benedictio conjugii: Crescite & multiplicamini.

C. I. ¶ Partus famularum est etiam sola causa nubendi.

¶ Unde Ambrosius super Lucam, lib. i. ad c. 1.

¶ Videri etiam feminis nuptiarum præmia non habere, quibus hæc sola causa est nubendi. Item lib. 2. in principio de conjugii præmiis, & gratia nuptiarum, partus famularum, non meretricis quoque causa est, ut scriptura Matia filleret. Primitivam mundi.

¶ Resque non causa procreanda sibi, sed explenda libidinis.

a Iov. p. 8. cap. 277. b al. quod non raro suscipiendum præcepta Christi conjugitur. orig. c. Genes. 2. Hebr. 3. d. 1. Cor. 7. e. Ibidem. f. Iov. p. 8. c. 274. g. 1. Cor. 7. h. Paul. 1. Cor. 7. i. Senn. 4. dist. 32.

¶ sibi invicem copulantur, non raro conjuges, quam fornicariæ videntur.

C. II. ¶ Non conjuges, sed adulteri vocantur, qui non secundum præceptum Christi conjuguntur.

Hinc etiam Hieronymus ad c. s. epistole ad Ephesios.

¶ Sicut non a omnis congregatio hæreticorum, Christi ecclesia dici potest, nec caput eorum Christus, sic non omne matrimonium, & quo non viro suo secundum præcepta Christi uxor jungitur, ritè conjugium appellari potest, sed magis adulterium.

2. pars. Hæc ita respondentur. Prima institutio conjugii in paradiso facta est, ut esset immaculatus torus, & honorabilis nuptia, ex quibus sine ardore conciperent, sine dolore parerent. Secunda propter illicitum motum eliminandam c. extra paradysum facta est, ut infirmitas præmâ in ruinam turpitudinis, honestate exasperetur conjugii. Unde Apostolus d. scribens ad Corinthios, ait: [Propter fornicationem uniusquisque suam uxorem, & unaqueque virum suum habeat.] Ex hac itaq, causa fit, ut conjugati se sibi invicem debeant, nec se sibi negare possint. Unde & Apostolus: [Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu, & ad tempus, ut expediat votatio, & iterum revertimini in idipsum, ne forte tentet vos Satanas.] Hoc autem dico propter incontinentiam vestram. Quæ ergo propter incontinentiam in naturalem redire usum non debent, patet, quod non propter filiorum procreandam tantum suscipi solent. Non tamen idè nuptia male judicantur. Quod enim præter intentionem generandi fit, non est nuptiarum malum, sed est veniale propter nuptiarum bonum, quod est tripartitum: fides videlicet, proles, & sacramentum.

C. III. ¶ Immoderatus usus conjugationum non est nuptiarum malum, sed est veniale propter nuptiarum bonum.

¶ Unde Augustinus de bono conjugali, c. 6.

¶ Quidquid f. inter se conjugati immodestum, inverecundum, fordidumve gerunt, vitium est hominum, non culpa nuptiarum. Iam in ipsa quoque immoderatione exactione debiti carnalis, quam eis non secundum imperium præcipit, sed secundum veniam concedit Apostolus, & ut etiam præter causam procreandi sibi miscantur, etiam pravi mores ad talem concubitus impellunt, nuptiæ tamen ab adulterio, seu fornicatione defendunt. Neque enim illud propter nuptias admittitur, sed propter nuptias ignoscitur. Debent ergo sibi conjugati, non solum solum fetus sui committendi fidem, libertatem procreandorum causa (quæ prima est humani generis in ista mortalitate societas) verumetiam infirmitatis invicem excipienda, ad illicitos concubitus evitandos, mutuum quodammodo servitum: ut, etsi alteri eorum perpetua continentia placeat, nisi ex alterius consensu non possit.

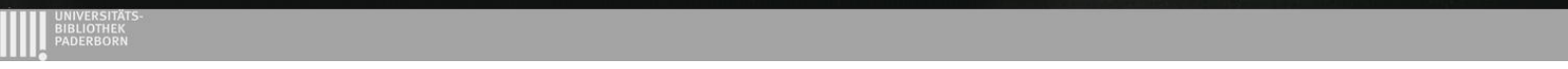
3. pars. Non autem datur presentia Sancti Spiritus tempore quo conjugales actus geruntur.

C. IV. ¶ Non datur presentia Sancti Spiritus tempore quo conjugales actus geruntur.

¶ Unde Hieronymus super Mattheum.

¶ Conturbia legitima carent quidem peccato, non tamen tempore illo, quo conjugales actus geruntur, presentia Sancti Spiritus dabitur: etiam si Propheta esse videatur, qui officio generationis obsequitur. Sed & alia plura sunt, in quibus sufficit sola vis humana, & neque res indiget, neque decet adesse presentiam Sancti Spiritus.

a Iov. p. 8. cap. 277. b al. quod non raro suscipiendum præcepta Christi conjugitur. orig. c. Genes. 2. Hebr. 3. d. 1. Cor. 7. e. Ibidem. f. Iov. p. 8. c. 274. g. 1. Cor. 7. h. Paul. 1. Cor. 7. i. Senn. 4. dist. 32.



¶ Caput hoc habetur apud Origenem homilia 6. in Numeros: & ex ipso citatur in glossa ordinaria Num. 11. Sicut ergo talis concubitus non est fornicarius, sed propter bonum conjugii licitus, sic etiam conjunctio illa, de qua queritur, non est fornicaria, sed propter bonum conjugii licita.

C. V. Item sicut Augustinus ait in libro de bono conjugali, c. 14.

Concubina a ad tempus adhibita, nec etiam si causa filiorum concubant, justum faciunt concubinatum suum.

¶ Ille e contrario datur intelligi de eis, qui conjugali affectu sibi copulantur, quod etiam si non causa procreandorum filiorum, sed explenda libidinis conveniunt, non ideo fornicari, sed conjuges appellantur.

C. VI. ¶ Conjuges sunt, qui causa filius incontinentia sibi met invicem copulantur.

Probat hoc idem auctoritate Augustini in libro de bono conjugali, c. 5.

Solet b queri, cum masculus & femina, nec ille maritus, nec illa uxor alterius, sibi met non filiorum procreandorum, sed pro e incontinentia, solius concubitus causa copulantur, ea fide media, ut nec ille cum altera, nec illa cum altero id faciat, utrum nuptia sint vocanda. Et potest quidem fortasse non absurde hoc appellari concubium, si usque ad mortem alicujus eorum id inter eos placuerit, & prolis generationem, quamvis non ea causa conjuncti sint, non tamen vitaverint, ut vel nolint sibi nasci filios, vel etiam opere aliquo malo agant, ne nascantur. Ceterum, si vel utrumque, vel unum horum desit, non invenio, quemadmodum has nuptias appellare possimus. Etenim d si aliquam sibi vir ad tempus adhibuerit, donec aliam dignam vel honoribus, vel facultatibus suis inveniat, quam comparem ducat, animo ipso adulter est: nec cum illa, quam cupit invenire, sed cum ista, cum qua sic cubat, ut cum ea non habeat maritale consortium.

C. VII. ¶ Fornicarii sunt, non conjuges, qui sterilitatis venena procurant.

Idem de nuptiis & concupiscentia, lib. 1. c. 15.

Aliquando e usque pervenit hac libidinoso crudelitas, vel libido crudelis, ut etiam sterilitatis venena procuret: & si nihil valuerit, conceptos fetus aliquo modo intra viscera extinguat, ac fundat, volendo suam prolem prius interire, quam vivere: aut, si in utero jam vivebat, occidi antequam nascatur. Proflis, si ambo tales sunt, conjuges non sunt: & si ab initio tales fuerint, non sibi per concubium, sed per stuprum potius conveniunt. Si autem non ambo sunt tales, audeo dicere, aut illa est quodammodo meretrix mariti, aut ille adulter uxoris.

5 pars. De his, qui abortum procurant, queritur, an judicentur homicida, vel non.

C. VIII. ¶ Non est homicida qui abortum procurat, antequam anima corpori sit infusa.

Augustinus in libro questionum Exodi, quasi. 8. c. 15.

Quod vero g non formatum puerperium i nolet ad homicidium pertinere, profecto nec hominem deputavit, quod tale in utero geritur. Hic de anima quaestio solet agitari, utrum, quod formatum non est, nec animatum quidem possit intelligi: & ideo non fit homicidium, quia nec animatum dici potest, si ad-

a Poly. l. 6. tit. 4. lvo p. 8. c. 10. Pann. l. 6. c. 45. b Poly. ibid. lvo p. 8. c. 6. Pann. l. 6. c. 27. c al. propter incontinentiam. orig. d Pann. l. 6. cap. 4. 4. e Sem. 4. dist. 32. lvo p. 10. c. 35. f aliquando. orig. g Sent. ibid. lvo p. 10. cap. 36. Pannorm. l. 6. c. 12. lbid.

huc animam non habere. Item. ¶ Si ergo illud forme puerperium jam quidem fuerit, sed adhuc quodammodo informiter animatum (quoniam magis de anima quaestio non est precipitanda indistincte sententia,) ideo noluit ad homicidium pertinere, non nondum dici potest anima viva in eo corpore, quod caret.

1 ¶ Puerperium] In vulgatis sequatur, Moyses, qui quae abfunt a plerisque, restitit & originali. Alia etiam sunt ex istis sum emendata.

C. IX. ¶ De eodem. Idem in libro questionum veteri & universitatis, c. 23.

Moyses a tradidit. [Si quis percutit matrem, utero habentem, & abortivum, si formatum fuerit det animam pro anima; si autem informiter fuerit, dicitur pecunia.] ut probaret non esse animam ante formatum. Itaque si jam formato corpore dicitur, non conceptu corporis nascitur cum semine derivata. Illi si cum semine & anima existit ex b anima, multo magis quotidie pereunt, cum semen suum quodcumque proficit nativitati: sed si propius & respiciatur vobis quid sequi exemplum datum est in Adam. In Adam enim formatum corpus accipit animam. Nam potuerat animam limo terere adhibere, & sic formare corpus. Sed ratione infusibilis dicitur primam oportebat domum compaginari, & factibilem rem induci. Anima certe, quia spiritus est, in formam bitare non potest, ideo in sanguine ferri non debet. Cum e ergo corporis lineamentis compacta non fuerit, ubi erit anima?

C. X. ¶ De eodem.

Item Hieronymus ad Algasiam, quasi. 4. Sciti f femina paulatim formatum in utero. Sciti non reputatur homo, donec elementa distincta h suas imagines, membraque suscipiant, in definitione conceptus, nisi in opera prorupert, ad vitam retinetur, & cito perit ab i hoste.

1 ¶ Ab hoste] Originale est lvo, & cito abortivum conceptum abortiu vocabitur & alibi, & in eadem questione usque ad Hieronymum, adversarii adventus, inquit, ea, quae concepta sunt, facit perire abortio, sed ob gestum non est maritum. 6 pars. Cum ergo, qui aliquam sibi ad tempus adhibet, ea adulter esse dicitur, nec ab ea descendens, nec filium suum illi pa tradens peccat.

C. XI. ¶ Proflitus est honestam fornicationem abjicere, & uxorem legitimum accipere.

Unde Leo Papa ad Rusticum Narbonensem Episcopum epist. 99. al. 21. c. 1. & c.

¶ Ancillam: a toro abjicere, & uxorem certa negotii acceperit, non duplicatio conjugii, sed propter est honestatis. Culpanda est sanctalium negotiorum non penitus desperanda, ut crebris cohortationibus tati, quod necessario expectierunt, fideliter exequantur. Nemo enim desperandus est, dum in hoc corpore constituitur, quia nonnunquam, quod diffidentia avertit, consilio maturiore percutitur.

C. XII. ¶ Legitimo matrimonio copulatus, qui concubinam habentem tradidit.

Idem ibidem, c. 4.

¶ Non omnis k mulier juncta viro, uxor est, nisi pro nec omnis filius est haeres patris. Nuptiarum

a lvo p. 10. c. 57. Pann. l. 6. c. 13. Sent. ibid. b aldo. c al. d priora. d informabatur. e vera licita. c alibi d. f Sent. ibid. lvo p. 10. c. 38. Pann. l. 6. c. 4. g al. honestatis. h al. confusa. orig. i De parricid. lvo p. 10. c. 35. concal. c. 38. & 39. k Poly. l. 6. tit. 4. Dist. 32. lvo p. 10. c. 35. Pann. d. 6. c. 12.



non videtur inter ingenuos sunt legitima, & inter coarctas q. multo prius, hoc ipsum Domino constituente, cum in iuribus Romani iuris existeret. Itaque aliud est inter alios concubina; sicut aliud ancilla, aliud libera. Propter quod etiam Apollonius b ad manifestandam, hanc personarum discretionem testimonium ponit ex dicit, & ubi dicitur Abraham: [Hic ancillam & filium eius] non enim erit heres filius ancillæ cum filio suo legitimo. Et infra. [igitur cuiuslibet] i loci clericus, si suam suam viro habenti concubinam in matrimonium dicitur, non ita accipiendum est, quasi conjugato eam debeat nisi forte illa mulier & ingenua facta, & dotata legitime, & publicis nuptiis honestata videatur. ¶ Paterno testamento viros iure carent culpa, si mulieres, quæ a viris habentur in matrimonio non fuerint, quia aliud est utrum d. aliud concubina.

C. XIII
¶ Cuiuslibet loci clericus [sic quidem in epistolarum titulum, sed in codice canonum, cap. 11. Et apud indicatos colubini, cuiuslibet loci laicus. In concilio vero Triburino habetur, si qui filiam suam, &c.]

¶ **C. XVI**
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

QVÆSTIO III.
DE tertia vero questione Pelagius definit, scribens Petentio defensori.
C. I. ¶ Arbitrium liberi avi, non originariæ patri, puellam in nuptiis sequi oportet.

Patrem & puella, ecclesie nostræ famulum, avum, verò ejus liberis ortum constat esse natalibus: & id eò avi magis electionem conjunctione neptis, quam patris ejus, cujus nullo modo liberum potest esse arbitrium, decernimus attendi.
Quia ergo electione avi, huic ista mississe probatur, constat legitime sibi copulatum.

QVÆSTIO IV.
Quod autem ex ancilla propter uxoris sterilitatem filios quærere alicui liceat, exemplo probatur Abraham, f qui propter sterilitatem uxoris sue Sara ingressus est ad Agar Ægyptiam, ut ex ea filios acciperet. Item Jacob g cum ex Rachele filios habere non posset, ex ancilla ejus filios suscitavit: nec filium propter sterilitatem, verumetiam propter secunditatem cessantem legitur intrasse ad ancillam Lia, & ex ea genuisse filios. Ex quibus omnibus colligitur, propter sterilitatem uxoris sue ex ancilla, sive ex qualibet alia licite filios quæri: aliouquin adulterii macula Abraham & Jacob notabuntur. Sed sicut post mortem Sara h Abraham Cothuram duxit uxorem, ne secundum Augustinum Christiani i putarent esse peccatum post mortem uxoris aliam ducere, sic videtur

C. XVI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XVII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XVIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XIX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XVII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XVIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XIX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXVIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXIX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXIV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXV
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXVI
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

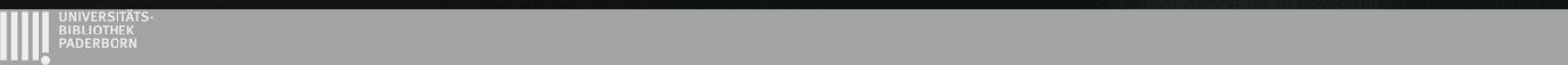
C. XXXVII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXVIII
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XXXIX
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

C. XL
¶ Vidua & virgines propria voluntate sibi maritos eligant.

a Glossord. ad c. 30. Num. b 1. Cor. 7. c al. nuptiarum. d Bur. l. 1. c. 4. 4. 1. v. p. 7. c. 6. & p. 8. c. 11. & 19. e 1. v. p. 1. d. 6. 27. f Gen. 16. g Gen. 30. h Gen. 29. 7. se c.



vixente uxore sua filios ex ancilla suscepisse, ne ab aliquibus hoc reputaretur in crimen.
Ibid autem Augustini dicitur contra adversarium legum & Prophetarum, lib. 2. c. 9.
[Christiani] In capite sequente Augustinus ait, ne putarent hæretici.

C. I. § Quomodo Abraham excusatur a crimine fornicationis.

Iste Abraham etiam a usque ad decrepitam senectutem fornicationis obicit crimen: profecto quia & post mortem Saræ alteram duxit. Vbi eti nullum intelligitur rei abditæ sacramentum, propter hoc solum id facere debuit Abraham, ne putarent hæretici adversus Apostolum e (quibus etiam * Tertullianus stipulator post uxoris mortem crimen esse ducere uxorem.

Sacramentum huius rei est, quod per bonos mali & boni erant in filo generandi, & per malos boni & mali erant ad fidem accipiendi.

C. II. § Sicut bonorum ministerio boni & mali, ita ministerio malorum boni & mali in filo generantur.

Unde Augustinus ait super Iohannem, traçt. 11.

R Ecurret nunc animus vestrad a Abraham, Isaac, & Iacob. In istis tribus invenimus parere liberam, parere & ancillam. Invenimus ibi & partus liberarum, invenimus ibi & partus ancillarum. Ancilla nihil boni significat. [Ejice ancillam, inquit, & filium ejus.] & infra. ¶ Invenimus rem miram in istis generationibus liberarum & ancillarum: quatuor scilicet genera hominum, in quibus completur figura totius populi futuri Christiani, ut non firmum, quod in istis tribus dictum est: [Ego & sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob.] In omnibus enim Christianis (fratres intendite) aut per malos nascuntur boni, aut per bonos nascuntur mali, aut per bonos boni, aut per malos mali. Amplius istis quatuor generibus non potestis invenire. ¶ Invenis ¶ ibi bonos filios Iacob natos de ancillis, & bonos filios Iacob natos de liberis. Nihil illis obfuit nativitas de uteris ancillarum, quando in patre cognoverunt semen suum: & consequenter regnum cum fratribus tenerunt. Quomodo ergo in filiis Iacob non obfuit illis, qui nati sunt de ancillis, quo minus tenerent regnum, & terram re promissionis cum fratribus ex æquo acciperent, non illis obfuerunt naturales ancillarum, sed prevaluit semen paternum; sic quicumque per malos baptizantur, tanquam de ancillis videntur nati: sed tamen, quia ex femine verbi Dei, quod figuratur in Iacob, non constituntur, simul hæreditatem cum fratribus possidebunt. Nec ergo fit, qui de femine bono nascitur: tantum non imitetur ancillam. Si de ancilla nascitur, ancillam malam superbiorem non imitetur. Unde enim filii Iacob de ancillis nati possederunt terram promissionis cum fratribus, Isaac autem de ancilla natus, expulsus est de hæreditate: Vnde nisi quia ille superbus erat, illi humiles? Erexit ille cervicem, & voluit seducere fratrem suum, ludens cum illo. Magnum sibi sacramentum. Laudabant simul & Isaac & Isaac: vidit illos Sara ludentes, & ait Abraham: [Ejice ancillam & filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio meo Isaac.] Et cum constitutus esset Abraham, confirmavit ei a Domino angelus dictum uxoris ejus. Quæ i autem peperit Abel, & Enoch, & Noë, & Abraham, ipsa peperit Moysen, & Prophetas b tempore posteriores ante adventum Domini, & quæ istos, ipsa & Apostolos, & martyres no-

a Ivo p. cap. 219. Pann. l. 8. c. 60. b al. vel propter. c I. Cor. 7. d lib. de Monogamia. e Gen. 21. Copiosius in orig. f Exod. 3. g al. invenimus. h Gen. 21. Aug. de baptis. contra Dona. i. h. c. 1. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. au. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bu. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cu. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. du. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. eu. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fu. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gg. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gu. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hu. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iu. iv. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. ju. jv. jw. jx. jy. jz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kk. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. ku. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lu. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mm. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mu. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. nn. no. np. nq. nr. ns. nt. nu. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ou. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pu. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qq. qr. qs. qt. qu. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. ru. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. su. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tu. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uu. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vu. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wu. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xu. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yu. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zu. zv. zw. zx. zy. zz.

stros & omnes bonos Christianos. Omnes enim boni quidem temporibus nati apparerunt, sed sunt unus populi continentur, & ejusdem civitatis habitatores hujus peregrinationis experti sunt, & quidam nunc experiuntur, & usque in finem cæteri experiantur. Item quæ peperit Cain, & Cham, & Sem, & Isaac, & Hæc eadem ipsa peperit & Dathan, & alios in eodem populo similes: & quæ istos, eadem ipsa & Judam Pseudo-christianum, & Simonem magum, & ceteros usque ad hæc tempora Pseudo-christianos, in affectione animalium perditionis obduratos, sive in unitate permitti sunt, sive aperta professione dissentiant. ¶ Sed cum tales à spiritualibus separantur, & sacramentis imbuuntur, tanquam per ipsam Rebecka a eos parit, sicut Elau: cum autem per ipsos, qui non castè annunciant Evangelium, tales in populo generantur, Sara b quidem sed per agar. In bonis spirituales, aliquando Evangelizantibus 2, vel baptizantibus carnalibus generantur: Lia quidem, vel illa in jure conjugali eos, sed per ancillam generantur. Cum verò per spirituales in Evangelio generantur fideles, qui vel vadunt 3 in spiritalem vitam, vel ed tendere non desunt, vel idè non faciunt, non possunt, & sicut c ex uxore Saræ Isaac, vel Rebecæ Iacob in novam vitam, & novam refectamentum nascuntur. Itaque sive intus verari videntur, sive aperti sunt, quod caro est, caro est: sive in arca facti in fructu perseverent, sive occasione temptationis, tanquam venia trahuntur, quod palea est: & semper ab illa mesice, quæ d est sine macula & ruga, unitate dividit etiam qui congregati in sanctorum in carnali ratione miscetur. De nullo tamen deplorandum est, quæ intus talis apparet, sive qui foris manifestatur.

¶ Caput hoc confectum est parim ex traçta. 11. in novam partem lib. 1. de baptisimo contra Dona. c. 1. et c. 17. ubi nonnulla sunt addita, & multa emendata.

¶ Quæ autem ¶ Hac apud B. Augustinum figuratè post veros omnes scribuntur. in c. sicut in sacramentis de diff. 4.

¶ Aliquando Evangelizantibus ¶ Sic moluntur illi ex plebis, vetustis, & originali, & Evangelis, par. 3. 2. et. 1. 1. legabatur, quando evangelizantur, & sacramentis, vel baptismatis carnalibus generantur.

¶ Vel vadunt ¶ Apud B. Augustinum, & Evangelium, & vel evadunt in spiritualis status effectum.

¶ Hæc ita respondet ¶ Pro e videret uterque variè metuitur dispositione conditoris. Primogenitum f. h. h. h. quod in femine ejus benediceretur omnes generi: postea quæ, si daturum semini ejus terram peregrinationis sua. Hæc ceteri in vobis letitia relictis, Abrahæ, & filio ejus in terra rem populosa sibi Dominus elegisset, vite multarum fructibus multarum populi Dei multiplicatis quærentes; quæ in suo sanguine erat successio fidei. Unde in lege dicebatur: [Mater est sterili, que non reliquit semen suum super terram.] Hæc in sacerdotibus conjugia decreta sunt, quia in successione familiarum successio consistat esset. Quæ verò per incarnationem dei gratia fidei ubiq; dilatata est, nec jure dicitur: [Dicit dominus ad da, & domui israel:] sed [Ecce ego dico deo & spiritui] [In h omni gene quicumque nunc Dominus & spiritus sanctum, acceptus est illi,] nec electio materia quantum ad carnaliam, acceptus est illi, nec electio materia quantum ad carnaliam, ne generi, sed in perfectione vite, & hinc inde unitate de virginis sacrosancti presertim, & sacerdotibus unitate de virginis imperatur. Non ergo Abraham, aut Isaac, vel Iacob, propter uxorem filios ex ancilla quaesierit: nec Isaac, nec Iacob, propter conjugale debitum, sacrosanctitatem in aliquo loco dicitur quærentes illorum conjugia uxoribus, vel presertim

a Genes. 25. b Gen. 16. c Ibid. c. 7. d Epistol. e Sentent. 4. diffusit. 3. f Genes. 12. 14. g Ibid. 12. 17.



honestæ causæ quis infamatur. Unde & Xistus in sententiis: [Adulter est, inquit, in suam uxorem amator adulator.] In aliena quippe uxore omnis a mor turpis est, in sua inimicus. Sapiens vir iudicio debet amare conjugem, non affectu. Rege impetus voluptatis, nec præceptis feretur in coitum. Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram. Certo, qui dicunt se causâ reip. & generis humani uxoribusungi, & filios & procreare, imitentur saltem peccades, & postquam uenter uxoribus inturmerit, non perdant filios, nec amatores se uxoribus exhibeant, sed maritos.

C. III. ¶ Abraham non est rous adulterus, qui uirante uxore filios ex ancilla suscepit. *Item Ambrosius in libro de Patriarchis, lib. de Abraham. c. 4.*

C. IIII. ¶ Sara h ad Abraham: [Ecce conclusit me Dominus, ut non pariam; intra ergo ad ancillam meam, ut filium facias ex illa.] Et ita factum est. Sed consideremus primam, quia Abraham ante legem Moyse, & ante Evangelium fuit, nondum interdictum adulterii uidebatur. Peccata criminis ex tempore legis est, quæ antea inibiuit. Nec ante legem allâ rei damnatio est, sed ex lege. Non ergo in legem commisit Abraham, sed legem præuenit. Deus in paradiso conjugium uoluerat, non adulterium damnauerat. Et infra.

C. VII. ¶ Patriarcha non concupiscentia explenda libidinibus suis, sed amore se postea placere habebat uxoribus. *Item Augustinus i. lib. 27. contra Faustianum, c. 47. & 48.*

C. VIII. ¶ Satus est absque liberis defungi, quam ex illicito concubitu stirpem quære.

C. IX. ¶ Ex ancilla filii non sunt querendi.

C. X. ¶ Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram.

C. XI. ¶ Nihil licet scire mulierem præter uxorem: id est conjugii tibi datum est jus, ne in aliquam intras, & cum aliena muliere delinquas. & postquam.

C. XII. ¶ Tolerabilius est, si lateat culpa, quam si culpa uisurpetur auctoritas. Nec hoc solum est adulterium, cum aliena peccare conjugis, sed omne, quod non habet ueritatem conjugii. Tamen locus iste docet, gratiam non esse, obis celebrati conjugii iura temerantur, & ueritas prior soluitur. Ideoque cum prænderet A-

C. XIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XIV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XIX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXXI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXXII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

honestæ causæ quis infamatur. Unde & Xistus in sententiis: [Adulter est, inquit, in suam uxorem amator adulator.] In aliena quippe uxore omnis a mor turpis est, in sua inimicus. Sapiens vir iudicio debet amare conjugem, non affectu. Rege impetus voluptatis, nec præceptis feretur in coitum. Nihil est foedius, quam uxorem amare, quasi adulteram. Certo, qui dicunt se causâ reip. & generis humani uxoribusungi, & filios & procreare, imitentur saltem peccades, & postquam uenter uxoribus inturmerit, non perdant filios, nec amatores se uxoribus exhibeant, sed maritos.

C. VI. ¶ Originalis castitas non profertur conjugis Alabastris.

C. VII. ¶ Patriarcha non concupiscentia explenda libidinibus suis, sed amore se postea placere habebat uxoribus.

C. VIII. ¶ Satus est absque liberis defungi, quam ex illicito concubitu stirpem quære.

C. IX. ¶ Ex ancilla filii non sunt querendi.

C. X. ¶ Nihil licet scire mulierem præter uxorem: id est conjugii tibi datum est jus, ne in aliquam intras, & cum aliena muliere delinquas. & postquam.

C. XI. ¶ Tolerabilius est, si lateat culpa, quam si culpa uisurpetur auctoritas. Nec hoc solum est adulterium, cum aliena peccare conjugis, sed omne, quod non habet ueritatem conjugii. Tamen locus iste docet, gratiam non esse, obis celebrati conjugii iura temerantur, & ueritas prior soluitur. Ideoque cum prænderet A-

C. XII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XIV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XVIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XIX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXV. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXVIII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXIX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXX. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXXI. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

C. XXXII. ¶ Quod præter legitimum uxorem concupiscentis, adulterii crimine damnatur.

a Item lib. 6. in cap. 18. Etzechiel. b al. liberos tollere.] orig. c Sentent. 4. dist. 33. d 1. Corinth. 20. e Sentent. 4. dist. 11. f Sent. 4. dist. 33. in fin. sup. dist. 16. unde uxor. g Ivo p. 1. c. 39. h Gen. 21. Gal. 4.

ii

roborem, de quo nati, non filii sunt matrimonii, sed relictos sunt adulterii? Cur autem huiusmodi suscipiuntur adulterini, qui patri pudori sunt, non honor? Dicit scriptura: **¶** [Adulterorum filii i in confirmatione erunt, & ab iniquo toto semen exterminabitur.] Mulier igitur tua, si talibus moribus prædita est, ut mereatur consortium, mereatur & nomen uxoris. Præter concubinæ tuæ libertatem, & nomen uxoris, ne tu adulter sis potius, quam maritus.

¶ Filii] *Resposta sunt reliqua verba scriptura ex B. Ambrosio, pro quibus in vetustis est, &c. in vulgata autem, abominatio sunt Deo.*

C. X. *¶* Adulteria non sunt facienda etiam voluntate generandi filios.
Item Augustinus ad Claudium contra Iulianum, cap. 8.

Si non sunt *b* facienda adulteria etiam voluntate generandi generandos, quemadmodum nec furta facienda sunt etiam voluntate patiendi pauperes sanctos: quod tamen faciendum est non perpetrando furta, sed bene utendo in omnibus iniquitatibus.

¶ Etia, quid nullo modo liceat abici viri uxore sua, vel ex ancilla, vel ex alia qualibet filios quætere: qui etiam suspensus, filium namque iudicatur indigne. Simplex etiam fornicatio in sacra scriptura prohibetur.

C. XI. *¶* Illicitus concubitus, & omnia non legitima usus illorum membrorum, nomine meretricis intelligitur.
Vnde Augustinus in quaestionibus Deuteronomi, q. 27, ad c. 23.

Meretrices *e* esse, & ad meretrices accedere prohibet Dominus, quarum publice venalis est turpitudine. In Decalogo autem meretricis nomine non videtur hoc speret prohibuisse, quoniam meretricia non nisi adulterium intelligi solet. Item *d* super Exodum, q. 71. **¶** Omnis meretricia etiam fornicatio dicitur in scripturis. Sed utrum etiam omnis fornicatio meretricia dici possit in eisdem scripturis, non mihi interim occurrit locutionis exemplum: sed si non omnis fornicatio etiam meretricia dici potest, ubi fieri Decalogo prohibita illa fornicatio, quam faciunt viri, qui uxores non habent, cum fornicis, que maritos non habent, utrum in venis possit, ignoro. Sed *e* si furti nomine bene intelligitur omnis illicita usurpatio rei alienæ (non enim turpitudinem permittit, qui furta prohibuit, sed utique à patre totum intelligi voluit, qui quidam illi reum proximi auferunt), profecto & nomine meretricis omnis illicitus concubitus, a quo illorum membrorum non legitimus usus prohibetur debet intelligi.

C. XII. *¶* Extraneis voluptatibus, & inordinata opera nuptiarum, luxuria & immunditia appellantur.

Item Hieronymus in c. 5. epist. ad Gal. ad vers. [Manifesta autem.]

In eo fornicator maioris est criminis, quis tollit membra Christi, & facit ea membra meretricis, [erunt quippe duo in carne una.] Qui non est fidelis, nec credit in Christo, sua membra facit membra meretricis: qui credit, & fornicatur, Christi membra facit membra meretricis. E contrario infidelis in fornicatione sua utrum violet, an ædificet templum idolo, nescio. Per vitia quippe luxuria i vel maxime demones coluntur. Hoc unum scio, quod qui post fidem Christi fornicatur, violat templum Dei. Secundum opus carnis, immunditia nuncupatur: & eam comes luxuria sequitur. Quomodo enim in *g* veteri lege de nefandis cri-

a Sapient. 3. *b* Ioo p. 8. c. 105. *c* 105. *d* Ioo p. 8. c. 31. *e* Ioo p. 8. c. 279. *f* Ioo p. 34. q. 5. c. parali. c. quatuor. *g* I. Cor. 2. *h* Levit. 21.

minibus, que in occulto sunt, & ea nominare superbum est, ne & dicentis os, & aures audientium repleantur, generaliter scriptura complexa est, &c. *¶* Recundos, vel reverentes facit filios uti ad ab immunditia, sic in hoc loco ceteras extraneas voluptates, ipsarum quoque opera nuptiarum, si non recundos, & cum honestate quasi sub oculis dei fieri, ut non liberis serviant, immunditiam & luxuriam nominant. **¶** Luxurie] *Abicit* vox ista à pluribus vocibus, &c. *¶* gendi.

C. XIII. *¶* Immoderatus usus moderandi debentem ad adolentiam trahit.
Item Gregorius in moralibus, lib. 12. c. 12.

Salomon quippe immoderato usu atque afflictione mulierum ad hoc usque perductus est, ut tentum idolois sacrificaret: & qui pius Deo templum constructur, affiduitate libidinis etiam perfidus labantur ad construere templa non timuit.

C. XIV. *¶* Liberos procreatio in meretricis laudatur, meretricis voluptas etiam in uxore damnatur.
Item Hieronymus in c. 5. epist. ad Epistolam ad vers. [vari dicitur.]

Liberorum ergo, ut diximus, in matrimonio operatio accessit sunt: voluptates autem, que de meretricis capiuntur amplexibus, in uxore damnatur. *¶* Quare autem talium dicitur filii, vel parturum parentum sequuntur, qui ex libero & ancilla ingenuo, vel servus Etymologiarum lib. 9. c. 3. determinat.

C. XV. *¶* Qui sui liberi, & quam voluntatem sequuntur.

Liberi dicti *a*, qui *b* ex libero sunt matrimonio. Nam filii ex libero & ancilla, servilis conditio est. Semper enim qui nascitur, deteriorum i patris. Naturales autem dicuntur ingenui, non honeste concepti filii, quos sola natura genuit, non honeste concepti. *¶* Hi vero, & qui non sunt de legitimo matrimonio, matrem potius, quam patrem sequuntur. **¶** Deiorum partem] *In veteribus scripturis scriptis legitur, deterior em patris status laudatur.*

QVÆSTIO V.

Quid autem pudicitia volentes erigi non possunt, sed auctoritatis probatur. *¶* Est enim pudicitia, que voluntatem non facit. Corpore utitur, sed inferitur, non animo. Vnde, quando corpus volentes deponitur, si pudicitia mentis servetur illa, tamen castitas dicitur. Sicut dicitur Lucius fertur dicasse Paulus: [Si animus fecerit volari, castitas non duplicat ad corruptionem.] Non inquinatur corpus, nisi de confesso mentis. Nam si in mente ibi non ponatur, & per manus manum sacrificata & facta, illi hoc attendit, & deridet. *¶* De sensibus enim & voluntate dicit Deus.

C. I. *¶* Melior est virginitas nunc, quam carnis.
Hinc Ambrosius scribit in libro secundum de Virginitate.

Tolerabilius *g* est mentem vigintem, quam carnis habere. Vtrunque bonum, si liceat: si non licet, saltem non homini castit, i sed Deo dicitur. *¶* Virgo profuturi potest, adulterari non potest. *¶* Quicunque Dei virgo est, templum Dei est: nec inquinatur.

a Ioo part. 8. cap. 71. *b* aliter quia *c* [videt] *d* *¶* quia] origin. *d* In martyrio B. Lucie. *e* alio, quem proficiam. *f* al. non attendit, qui & deridet. *g* [dicitur] *h* Ioo p. 71. c. 177.



infirmitate castitatem, sed castitas, etiam loci abolet in firmitate.

C. II. *¶* Ante legatur, casti. *¶* B. Ambrosius ibi in- dicitur de raptu.

C. III. *¶* Aliena libido neminem polluit.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est. Sed cum pudicitia virtus sit animi, comitemque ha- bet, ut dicitur, quia, potius qualibet mala tolerare, quam malo conferre decernat, nullus autem magna- nis, a pudicis in potestate habeat, quid de sua carne sit, sed statim, quid annuat mente, vel reuocat: quis tandem sine mente putaverit se perdere pudicitiam, si forte apprehensa & oppressa carne sua exerceatur & ex- pleatur libido, non sua.

C. IV. *¶* De eodem.

Philosophus e animi permanentem, per quod etiam cor- pus sanctificari meruit, nec ipsi corpori aucter perfe- ctionem violenta libidinis alienæ, quam servat perfe- ctionem continentis sue. An vero, si aliqua femina mente corrupta, violatque proposito, quod Deo vo- luntati pergit vitanda ad deceptorem suum, adhuc eam perperam sanctam vel corpore dicimus, ea sanctitate mentis, per quam corpus sanctificabatur, amissa atque delicta? Adhuc hinc error, & hinc potius admonemur, non 1. aucter corporis sanctitatem manente animi sanctitate, etiam corpore oppresso, sicut amittitur cor- poris sanctitas, violata animi sanctitate. *Idem cap. 19.*

C. IX. *¶* Non eripitur pudicitia carni, si mente servatur.

Item Augustinus Honorato Episcopo, epistol. 110. Magis e timeamus, ne sensu interiore corrupto pe- rat castitas fidei, quam ne femine violenter con- stuprentur in carne, quia violentia non violatur pudici- tia, si mente servatur: quoniam nec in carne violatur, quando voluntas patientis sua turpiter carne non utitur, sed sine confessione tolerat, quod alius operatur.

C. X. *¶* Nec peccatum, nec iustitia ex opere sine voluntate perscitur.

Item Ioannes Chrysostomus, [id est, aucter operis imperfecti, super Mattheum, hom. 32. ad 33.] Sicut enim peccatum sine voluntate opus non facit, sic iustitia ex opere non consummatur, nisi e voluntas affuerit. Multi enim corpore quidem castitati student, adulterium autem voluntate committunt. Ni- si enim ex voluntate sola fornicatio consummaretur,

a Ivo p. 7. c. 140. & p. 10. c. 101. Ivo p. 7. c. 141. & 11. q. 1. si quis traxit, & item in persecutione. *Idem Beda in q. in Gen. 10. s. c. 100.* Ivo p. 8. c. 11. b Ansel. l. 10. c. 32. c Car. id est, ante e. de casti- tate, in recent. impres. Sent. 4. dist. 33. Ivo p. 7. c. 142. d alantim c Poly. l. 4. tit. 1. Ansel. l. 10. c. 31.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

C. VI. *¶* De eodem.

Idem in libro primo de libero arbitrio, c. 3. De pudicitia a quis dubitaverit, quin ea sit in ani- mo constituta, quandoquidem virtus est? Unde a violento supratore eripi neque potest. *Item Hieronymus 1 super epistolam ad Romanos libro 1.* Non potest fieri, ut nisi quis moechetur prius in corde, moechari possit in corpo- re. *Idem super Lucam 2. in lib. secundo.* ¶ Finge in perco- catione aliquam virginem prostitutam: hac apud Evan- gelium, quia voluntate non peccat, virgo suscipitur, in lege quasi corrupta repudiatur. *Idem in libro Hieronymus quaestiones in Genes. cap. 12.* ¶ Corpus mulieris non vis maculat, sed voluntas. *Item Augustinus in libro de casta vir- ginitate, cap. 2.* ¶ Sicut nemo impudicè utitur corpore, nisi Spiritu prius concepta nequitia, ita nemo pudicitiam servat in corpore, nisi Spiritu prius in castitate.

1 ¶ Item Hieronymus. Apud B. Hieronymum nihil tale est inventum. Sed apud Origenem lib. 2. ad cap. 2. epistola ad Romanos hac legitur: Neque enim fieri potest, ut si ante quis non moechetur in corde, moechari possit in corpore.

2 ¶ Idem super Lucam. ¶ Hac habetur in commentariis B. Hieronymi in Mattheum l. 2. c. 11. Et inde est emendatum. In La- can enim nihil est B. Hieronymi.

C. VII. *¶* In corpore pudicitia vasari non potest, si mens inviolata ser- vetur.

Idem Victoriano, epistol. 122. Ad Deum b ingemiscibus omnino suis aedit, qui suis adesse consuevit: & aut nihil in eorum castissi- mis membris libidine hostili perpetrari permittit, aut si permittit, cum eorum animus nulla confessionis turpitudine maculatur, etiam carnem suam defendit à crimine: & quidquid in ea nec commisit nec permi- sit libido patientis, solius erit culpa facientis, omisit- que illa violentia non pro corruptionis turpitudine, sed pro passionis vulnere deputabitur. Tantum enim in mente valet integritas castitatis, ut illa inviolata, nec in corpore possit pudicitia violari, cuius membra potue- rint superari.

C. VIII. *¶* Caro non peccat, si a contagione fuerit anima munda.

Item Isidorus in synonymis, lib. 2.

Non e potest corpus corrumpi, nisi prius animus fu- erit corruptus. Munda à contagione anima d, caro non peccat.

C. IX. *¶* Non eripitur pudicitia carni, si mente servatur.

Item Augustinus Honorato Episcopo, epistol. 110.

Magis e timeamus, ne sensu interiore corrupto pe- rat castitas fidei, quam ne femine violenter con- stuprentur in carne, quia violentia non violatur pudici- tia, si mente servatur: quoniam nec in carne violatur, quando voluntas patientis sua turpiter carne non utitur, sed sine confessione tolerat, quod alius operatur.

C. X. *¶* Nec peccatum, nec iustitia ex opere sine voluntate perscitur.

Item Ioannes Chrysostomus, [id est, aucter operis imperfecti, super Mattheum, hom. 32. ad 33.] Sicut enim peccatum sine voluntate opus non facit,

sic iustitia ex opere non consummatur, nisi e voluntas affuerit. Multi enim corpore quidem castitati student, adulterium autem voluntate committunt. Ni- si enim ex voluntate sola fornicatio consummaretur,

a Ivo p. 7. c. 140. & p. 10. c. 101. Ivo p. 7. c. 141. & 11. q. 1. si quis traxit, & item in persecutione. *Idem Beda in q. in Gen. 10. s. c. 100.* Ivo p. 8. c. 11. b Ansel. l. 10. c. 32. c Car. id est, ante e. de casti- tate, in recent. impres. Sent. 4. dist. 33. Ivo p. 7. c. 142. d alantim c Poly. l. 4. tit. 1. Ansel. l. 10. c. 31.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

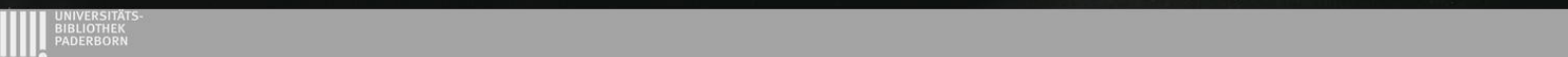
Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.

Item Augustinus de civit. Dei, lib. 1. c. 18. Aliqua polluit, si aliena erit, si autem polluat, aliena non est.



adultera, non fornicata dicitur potest. Vide nec aliquo occasione va-
let dimitti. Ceterum si dicitur a quocumque a Christo, utrum lice-
ret uxorem suam dimittere quocumque ex causa, respondit ei:
[non legisti b. quia qui sciat ea ab initio, masculinum & femi-
ninum creavit in.] Equi ergo Deus coniunxit, homo non separet.
[Quod formam suam ita conuulsi, ut diceret non inueni posse di-
mittere uxorem suam, excepto causa fornicationis. Hinc Aposto-
lus ait in epistola ad Corinthios: c. [Hic qui matrimonio coniuncti
sunt, prout in regno, sed Dominus, uxorem a viro non discedere.]
[Sed dicitur intelligi, quod quocumque fuerint vir & uxor, ex
quo coniuncti sunt, nisi ab invicem discedere
voluerint.]

C. XVII. ¶ Quocumque sit vir, ex quo semel
placuit, non est dimittendus.
[Unde Ambrosius in Hexameron d. tit. dicit
quarta scribit.]

Hæreticus i. & inculcus est vir: semel placuit:
[Quod vir frequenter est eligendus? Comparem
suum & hos requirit, & equus diligit: & si mutetur ali-
quid, inire iugum nescit compas alterius, & se non to-
tam parat. Tu iugalem tuam repudias, & putas sepe
mutari? & si uno defecit die, superducis rivalem,
et hinc inrogas causam, quasi cognitam f. pudoris ex-
pectas inquam?] *Idem Augustinus de sermone Domini in monte,
lib. 1. cap. 32.*

¶ Hæreticus i. & inculcus est vir: semel placuit, &c.
[Ante hoc autem ca-
pitulum est ca. Adm per Euseb. infra 33. q. 5.]

C. XVIII. ¶ Similiter de uxore intel-
ligatur.
[Idem Augustinus de sermone Domini in monte,
lib. 1. cap. 32.]

¶ Quærem & qui habeat sterilem, vel deformem cor-
pore, fore debilem membris, vel cacam, vel furdam,
vel madam, vel si quid aliud, siue morbis, & doloribus,
languitibus, conuulsis, & quidquid (excepta fornicatione)
cogitauerit potest vehementer horribile, pro fide &
conscience subiacere.

C. XIX. ¶ Non licet viro uxorem dimittere, nisi
causa fornicationis.
[Idem Hieronymus ad Oceanum de h. morte
Eubolæ.]

¶ Propter Dominum uxorem non debere dimitti, ex-
cepta causa fornicationis, & si dimissa fuerit, manere
innuptam. Quod si quis iuberet, hoc consequenter
recedat in homicidium. Neque enim adultera uxor dimit-
tenda est, & mox hinc retinendus.

C. XX. ¶ De eodem.
[Idem ibidem.]

¶ Ad quos, quod non licet feminis, æque non licet vi-
ris, & eadem seruitus pari conditione censetur.

C. XXI. ¶ Communione preuocet, qui extra cau-
sam fornicationis uxorem suam
dimittit.

[Idem ex concilio Tolerano XII. cap. 8.]
¶ Pharesepum i. Domini est, ut excepta causa forni-
cationis uxor a viro dimitti non debeat: & ideò
quocumque extra causam criminis supra dicti uxorem suam
parat, occasione dimiserit, quia quod Deus in con-
iunctione sepeare disposuit, tandem ab ecclesiastica
communione priuatus, & a cetero omnium Christiano-
rum munere alienatus, quamdiu societatem relicta con-
iugii spernetur ampliatuæ, & foveat. Itaque qui iam
admoniti a sacerdotibus semel, bis, terque, ut corrigenterent,
ad uxorem suam coniugium noluerint redire, ipsi se suis me-
ritis, & palatibus dignitatis officio separabunt, & in-

a. Math. b. Gen. c. i. Cor. d. Lib. 3. c. 7. e. Ivo
p. 1. cap. 1. f. d. cognita. g. Sent. 2. dist. 34. Ivo
p. 2. cap. 1. h. Epistolum Eubolæ tom. 1. i. Sent.
4. dist. 31. Ivo p. 1. cap. 1. h. Ivo p. 1. cap. 1. h. Ivo p. 1.
cap. 1. h. Ivo p. 1. cap. 1. h. Ivo p. 1. cap. 1. h.

super generosa dignitatis testimonium, quamdiu in culpa fuerint, amittantur: quia carnem suam diffidit iugulo tradiderunt.

C. XXII. ¶ De eodem.
Nicolaus Papa ad consilia Bulgariae, c. 66.
¶ Vidquid & mulier tua contra te cogitauerit aut fecerit, vel si te accusauerit, non est, excepta causa fornicationis, reicienda, vel odio profusus habenda. Quæ est i. Apostolo b. precipiente, sicut ecclesia a Christo diligenda.

i. ¶ Quæ est? Hæc usque ad suam addita sunt ex ipsi respon-
sionibus.

¶ pars. Sed quæritur, cum sit par utriusque conditio, cur com-
municantes viro cum adulterio uxoris non conueniant, cum contra
uxorem in consorcio adulteri oritur virorum manere videantur.

C. XXIII. ¶ In utroque sexu adulterium
pari ratione puniatur.
[De his ita scribit Innocentius Papa, epist. ad Exo-
perium Episcopum, cap. 4.]

¶ Christiana & religio adulterium in utroque sexu pari-
tatione condemnat. Sed vitos suos mulieres non facit
de adulterio accusant, & non habent latentia peccata
vindictam. Viri autem liberius uxores adulteras apud
sacerdotes deferre consueverunt: & idem mulieribus,
proditio eorum criminis, communio denegatur: viro-
rum autem latente commisso non facile quicquam ex suspi-
cionibus absteritur: qui utique submouebitur, si eius fla-
gitium detegatur. Cum ergo par causa sit, interdum pro-
batione cessante, vindicta ratio conueniat.

QVÆSTIO VI.

¶ Ceterum quod ista dimitti non valet, eam a fornicatione inno-
centia inuoluitur. Sed ponatur, quod ipsa sit adultera, qua-
ritur, si adulter postea dimittere eam causa fornicationis. Non
enim videtur: quod pari crimine in seipsum alium de eodem puniri
possit. Vide eum in illas adulteras accusare, equitate sententiam
a Domino accipere. [Quocumque d. vestrum est sine peccato
primus lapidatus in illam mittat.] Hinc etiam in Evangelio c. præ-
cipitur: [Hæreticus, primus eijce trabem de oculo tuo, & postea
dicet se sicari de oculo fratris tui.]

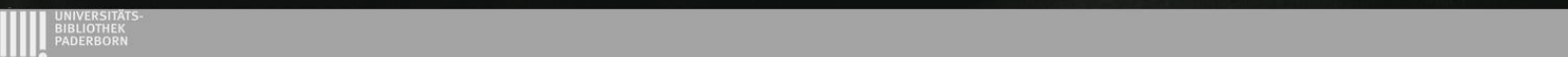
C. I. ¶ Qui fornicatur, fornicationis causa uxorem
suam dimittere non potest.
[Hinc etiam Augustinus scribit in lib. 1. de ser-
mone Domini in monte, c. 32.]

¶ Nihil si iniquus quam fornicationis causa dimittere
uxorem, si & ipse conuincitur fornicari. Occur-
rit enim illud: [In quo & enim alterum iudicas, tene-
re ipsum condemnas: eadem enim agis, quæ iudicis.] Quia
propter quicquid fornicationis causa vult abijcere uxorem,
prior debet esse a fornicatione purgatus. Quod si
militet etiam de femina dixerim.

C. II. ¶ Quærent qui que vult inuenire uxorem,
talem se sit ut eam.

Idem de verbis Domini traditur, pro form. 46.
¶ Quales vultis eas i. inuenire, tales & ipse inueniant
vos. Quis iuuenis est, qui non castam velit ducere uxorem?
& si accepturus est virginem, quis non intactam des-
ideret? Intactam quis? intactus est: puram quis? noli
esse impurus. Non enim illa potest & tu non potes-
t. ¶ Es inuenire? In originali, & apud uxorem est. Quæ-
res eas vultis ad vos venire, tales & vos debent ipsa in-
venire.

a. Ivo part. 2. cap. 228. b. Epist. 5. c. Sent. 4. dist. 31.
Ivo p. 2. cap. 214. d. Ivoam. 2. c. Luc. 16. f. Sentent. 4. de-
stin. 31. Ivo p. 2. cap. 209. Pamm. 1. 7. cap. 31. g. Rom. 2. h. Ivo
p. 1. cap. 45.



C. III. *Indivium de alio expectari non debet, qui de se iudicari contemnit.*

Idem in epistola ad Pascentium comitem Africanum, epist. 17. 4.

INiquum est, ut quisque de alio iudicare velit, & iudicari de se nolit.

C. IV. *Viri graviter puniendi de adulterio, quam mulieres.*

Idem de adulterio conjugii, lib. 2. c. 8.

INDignantur b mariti, si audiant adulteros viros pendere similes adulteris feminis penas: cum tanto gravius eos puniri oportuerit, quanto magis ad eos pertinet & virtute vincere, & exemplo regere feminas.

C. V. *Sicut vir caput est mulieri, sic adulterando gravius delinquit, quam mulier.*

Idem de decem chordis, cap. 3.

Non e moechaberis, id est, non ibis ad aliquam aliam prater uxorem tuam. Tñ autem exigit hoc ab uxore, & non vis reddere hoc uxori? & cum debeas in virtute praeccedere uxorem (quoniam castitas viri est,) tu sub uno impetu libidinis cadis? & vis uxorem tuam victicem esse, tu victus iaces? & cum tu caput sis uxoris tuae, praecedet te ad Deum, cuius caput es? vis domum tuam capite deorsum pendere? Caput e enim mulieris est vir. Vbi autem melius vivit mulier, quam vir, capite deorsum pendet domus. Si caput est vir, melius debet vivere vir, & praecedere in omnibus bonis factis uxorem suam, ut illa imitetur virum, & sequatur caput suum.

Hu audacitibus monstratur, quod adulter adulteram dimittere non valet.

QVAESTIO VII.

Nunc autem quaeritur, si ille, qui dimiserit uxorem suam causa fornicationis, illa uxore aliam ducere possit. Quod autem hoc fieri non possit, testatur Augustinus in libro de bona conjugali, cap. 2. dicens.

C. I. *Vinculum conjugii fornicatione non potest dissolvi.*

Interveniens f divorzio non aboletur illa confederatio nuptialis: ita ut sibi conjuges sint etiam separati, cum illis autem adulterium committant, quibus etiam fuerint post suum repudium copulati.

C. II. *Nulla ratione dissolvitur conjugium, quod semel initium probatur.*

Idem de adulterio conjugii, lib. 2. cap. 4. & 5.

Licet dimititur e conjux ob causam fornicationis, sed manet vinculum prioris. Propter quod fit reus adulterii, qui dimissam duxerit etiam ob causam fornicationis. Sicut enim manente in se sacramento regenerationis excommunicationis i quis reus criminis, nec illo sacramento caret, etiam si nunquam reconcilietur Deo: ita manente in se vinculo foederis conjugalis, uxor dimittitur ob causam fornicationis, nec carebit illo vinculo etiam si nunquam reconcilietur viro. Carebit autem, si mortuus fuerit vir ejus. Reus vero excommunicatus ideo nunquam carebit regenerationis sacramento, etiam non reconciliatus, quia nunquam moritur Deus.

Excommunicationis quis? Totus hic locus est restrictus ex originali, & multa alia cum ex eodem, tum ex vetustis exemplaribus emendata.

a Ivo p. 6. c. 392. b Sent. 4. dist. 33. Ivo p. 8. c. 2. 2. 2. Pann. 1. 7. c. 36. c Ivo p. 8. c. 263. Exod. 20. Deut. 5. d al. Jacobi. e Eph. 5. f Ivo p. 8. c. 9. & 233. Pann. 1. 7. c. 6. g Ivo part. 8. cap. 233. Pann. lib. 7. cap. 5.

C. III. *Sive vir ab uxore, sive uxor a viro causa fornicationis discesserit, alteram habere prohibetur.*

Idem super epistolam Pauli ad Corinthios.

Apostolus dicit i: [His, qui sunt in conjugio, praecipio non ego, sed Dominus, uxorem a viro non dimittere: quod si discesserit, manere innuptam, aut reconciliari viro suo.] Potest enim fieri, ut discedat causa, qua Dominus permittit. Aut, si femina licet eum dimittere etiam prater causam fornicationis, & non liceat viro, quid respondebimus de hoc, quod dicitur? [Et vir uxorem ne dimittat, quare non addit,] accepta causa fornicationis,] quod Dominus permittit nisi quia similem formam vult intelligi, ut si dimittat (quod causa fornicationis permittitur,) maneat tñ uxore, aut reconcilietur uxori? & post pauca. Dominus autem permittit causa fornicationis uxorem dimittere, quia permittit, non iussit.

Est apud Bedam i. Corinth. 7. ex lib. 1. B. Augustini de sermone Domini in monte, cap. 26.

Apud B. Augustinum in libro sermone Domini in monte, cap. 26. legitur: sed confutatus a apostolo, ne quid temere dicamus. [His, qui sunt in conjugio, inquit, praecipio, &c.] Apud Bedam vero i. Corinth. His, qui sunt in conjugio, praecipit per apostolum Dominus, uxorem, &c. Multa veri & in hoc, & in sequentibus verbis, Fieri. & Dominus. emendata sunt ex vestigiis Augustini Beda in locu indicatu.

Idem de sermone Domini in monte, lib. 2. cap. 21.

Fieri e potest, ut vir dimittat uxorem castitatis rationis, quam Dominus exceptam esse voluit: sed verò si nec illi nubere conceditur, viro viro, & quare non sit, neque huic alteram ducere, viva uxore, quam dimisit, multo minus fas est illicita cum quolibet altera committere.

C. V. *Ab uxore dimissus, vel dimissa causa fornicationis redigatur, nisi autem non erit vivere, aut sibi reconciliari voluerit.*

Item ex concilio Milevitano, c. 17.

Placuit, ut secundum e Evangelium, & a apostolo eam disciplinam neque dimissus ab uxore, neque dimissa a marito, alteri conjugantur, sed ita ut non sibi sibi reconciliantur. Quod si contempserint, non reconciliantur redigantur.

C. VI. *Mochatur qui a uxore dimissus non praesumit.*

Item Augustinus libro de sermone Domini in monte, cap. 21.

Dominus e ad illud confirmandum, ut non dimittat uxorem, sed causam fornicationis praecipit, ceteras vero universas molestias, si qua fornicationis sint, jubet pro fide conjugali, pro castitate fornicationis neri. Et moechum dixit etiam virum, qui causam fornicationis soluta est a viro.

C. VII. *Adultera probatur, qui uxorem suam alteri nubet.*

Item Hieronymus ad Amadum i. Presbyterum.

Omnes f cautiones apostolus impetrans, oportet sime definit, vivente viro esse adulteram uxorem, si alteri nupserit. Nolo mihi proferri rapta uxore.

a i. Corinth. 7. Sentent. 4. dist. 33. Poly. 1. 6. tit. 4. Ivo part. 8. cap. 208. Pann. 1. 7. cap. 2. b Beda i. Corinth. 7. Ivo part. 8. cap. 208. c Concilium Africanum, cap. 69. & Gratian. cap. 20. c. 1. d i. Corinth. 7. Polycarp. lib. 6. tit. 9. Augustinus libro de sermone Domini in monte, cap. 24. Ivo part. 8. cap. 208. e Beda i. Corinth. 7. dist. 33. Ivo part. 8. cap. 233. Pann. 1. 7. c. 6. f Poly. 1. 6. tit. 4. p. 6. c. 392.



matris, matris præstationem, patris auctoritatem, propriamque ceteram, servorum infidias, atque con-
ceptum, & damna rei familiaris. Quamdiu vivit vit,
licet adulter sit, licet sodomita, licet flagitiosus omnibus
conceptus, & ab uxore propter hæc scelera derelictus,
patris eius reparatur, cui alterum virum accipere non
licet. Nec Apostolus hæc propria auctoritate decernit,
sed Christus in se loquente Christi verba secutus est, qui
in Evangelio, c. [Qui dimiserit uxorem suam, excep-
tâ causa fornicationis, facit eam mœcham: & qui di-
missam accepit, adulter est.] Vnde & Apostoli gra-
viter arguuntur, cum intelligentes: [Si ita est, inquam,
non expedit homini, uxorem accipere.] Ad quos Do-
minus: [Qui potest, inquit, capere, capiat.] Itarumque sub
exemplo trium eunuchorum virginis infert beatitudi-
nem, quæ nulla carnis lege tenetur.

C. XII. *¶* **Amicus est secundam naturam coire, quam contra naturam delinquere.**
Item Ambrosius in libro de Patriarchis, lib. 1. de Abraham, c. 6.

C. XIII. *¶* **Graviora sunt flagitia, quæ contra naturam probantur.**
Item Augustinus confessionum, lib. 3. c. 5.

C. XIV. *¶* **Turpior & flagitiosior est visus contra naturam, quam fornicationis vel adulteri.**
Item contra Iovinianum, lib. 1.

C. XV. *¶* **Ornata immunda pollutio, fornicatio est, licet varia sint peccata fornicationis.**
Item Isidorus lib. 3. de summo bono, c. 39.

C. XVI. *¶* **Non solum de commissa fornicatione peccatum, sed etiam de recepta, si adhuc delectetur, atque animum teneat, proculdubio regnat. Fornicatio carnis, adulterium: fornicatio animæ, idolorum est servitus. Est autem & spiritualis fornicatio, de qua Dominus ait: [Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.] omnis immunda pollutio, fornicatio dicitur, quamvis quisque diversa turpitudinis voluptate prostituatur. Ex delectatione enim fornicandi varia gignuntur flagitia, quibus & regnum Dei clauditur, & homo à Deo separatur.**
¶ Inter cætera septem vitia vitium & fornicationis

C. XVII. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XVIII. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XIX. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XX. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

autem ab incestu. Pejus est enim cum matre, quam cum aliena uxore concumbere. Sed omnium horum est pessimum, quod contra naturam fit, ut si vir membro mulieris non ad hoc concessio voluerit uti. Vnus enim naturalis, si ultra modum prolabitur, in uxore quidem veniale est, in meretrice damnabile. Sed iste, qui est contra naturam, execrabiliter fit in meretrice, sed execrabilius in uxore. Tantum valet ordinatio creatoris, & ordo creatura, ut in rebus ad utendum concessis, etiam cum modus exceditur, longè sit tolerabilis, quam in eis, quæ concessa non sunt, vel unus, vel rarus excessus.

¶ In multo verus caput hoc conjugium est superari: atque in eo referantur verba B. Augustini hinc inde collecta, potissimum in eo libro de bono conjugali, cap. 2. 9. & 11. quem etiam librum citat Ivo, & Magister.

C. XII. *¶* **Amicus est secundam naturam coire, quam contra naturam delinquere.**
Item Ambrosius in libro de Patriarchis, lib. 1. de Abraham, c. 6.

C. XIII. *¶* **Graviora sunt flagitia, quæ contra naturam probantur.**
Item Augustinus confessionum, lib. 3. c. 5.

C. XIV. *¶* **Turpior & flagitiosior est visus contra naturam, quam fornicationis vel adulteri.**
Item contra Iovinianum, lib. 1.

C. XV. *¶* **Ornata immunda pollutio, fornicatio est, licet varia sint peccata fornicationis.**
Item Isidorus lib. 3. de summo bono, c. 39.

C. XVI. *¶* **Non solum de commissa fornicatione peccatum, sed etiam de recepta, si adhuc delectetur, atque animum teneat, proculdubio regnat. Fornicatio carnis, adulterium: fornicatio animæ, idolorum est servitus. Est autem & spiritualis fornicatio, de qua Dominus ait: [Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.] omnis immunda pollutio, fornicatio dicitur, quamvis quisque diversa turpitudinis voluptate prostituatur. Ex delectatione enim fornicandi varia gignuntur flagitia, quibus & regnum Dei clauditur, & homo à Deo separatur.**
¶ Inter cætera septem vitia vitium & fornicationis

C. XVII. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XVIII. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XIX. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

C. XX. *¶* **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**
¶ **Adulterium est malum vincit fornicationem; vinciturque a fornicatione.**

a Ivo p. 9. c. 11. Gen. 19. b Ivo p. 9. c. 10. c Ivo p. 9. c. 10. d Rom. 1. e Secundum quod. f Matt. 5. g Alii fornicationem maximam esse sceleris.

maximam foelici est: quia per carnis immunditiam templum Dei violat, & tollens membrum Christi facit membrum meretricis. Sunt autem quaedam, quae sicut animalia absque ulla discretione, indefinenter libidini ferviunt: quas ego nec mutis pecoribus comparaverim. Pecora enim cum conceperint, ultra non indulgent matibus copiam sui.

¶ Sunt autem. *Hac non sunt inventa apud Isidorum: sed apud Gregorium, lib. 5. ad c. 19. Gen. & similia apud B. Hieronymum in c. 3. epistola ad Ephesios.*

C. XVI. *¶ Adulterium secundum in penis ob- tinet locum.*

¶ Item ex epistola 1. Clementis ad la- cebum.

¶ Vid a in omnibus peccatis adulterio gravius? Se- cundum namque in penis obtnet locum: quoniam quidem primum illi habent, qui aberrant a Deo, et iamni sobrie vixerint.

¶ Locum hanc ex epistola Clementis citat Nicolaus I. in epistola omnibus Archiepiscopis & Episcopis in regno Lotharii, qua incipit, Optaremus: & extat Roma in bibliotheca monasterii Dor- niacensis.

¶ Hu auctoritatis evidenti firmi monstratur, quod quicunque causa fornicationis uxorem suam dimiserit, aliam illa vivente ducere non poterit: & si dixerit, reus adulterii erit. *¶* Hu ita responderit. *¶* Hu auctoritatis de eis loquuntur, quorum continentiam carnalis infirmitas non impedit, vel de his qui praesentes causas despicunt, aliorum conjunctione se reddiderint indignos.

C. XVII. *¶ Unde Ambrosius super epist. Pauli ad Corinthios, ad cap. 7.*

Vox h a viro non discedat, nisi causa fornicationis: quod si discesserit, aut maneat inupta, aut recon- cilietur viro suo: & vir similiter non dimittat uxorem. Ideo non subdit de viro, quod de uxore praemittit, quia viro licet ducere aliam.

¶ In eo Ambrosii loco phoribus verbis haec res exprimitur: sed contrariam sententiam asserit B. Ambrosius libro, de Abraham, cap. 4. & 7. quod referitur sup. cad. qu. 4. nemo. *¶* In comment. ad cap. 16. Lucae, toto ca. i. libro octavo, cuius pars referitur infra 33. quae 2. an. quod.

C. XVIII. *¶ Licet ducere aliam viro, cui sua ob infirmitatem corporis debetum reddere non valet.*

¶ Item Gregorius III. Bonifacio Episcopo, *epist. 4.*

¶ Quid e propofuisti, si mulier infirmitate correpta non valetur debetum viro reddere, quid eius faciat iugalit: bonum esset, si sic permaneret, ut absinentiae vacaret: sed quia hoc magnum est, ille, qui se non poterit continere, nubat magis: non tamen subditiis operem subtrahat illa, quam infirmitas praepedit, non detestabilis culpa excludit.

¶ Epistola, ex qua capitulum hoc acceptum est, impressa extat tom. 3. conciliorum, & manscripta in bibliotheca monasterii Dorniacensis: & que citatur infra 33. q. 1. c. quod autem. & c. sequens, videtur esse huius Gregorii III.

¶ Sed d illud Ambrosii a falsioribus dicitur infer- rum, illud Gregorii sacris canonibus, imo Evangelica & Apostolica doctrina penitus invenitur adversum. *¶* Quaedam vero sententiam Ambrosii servare cupientes, non de qualibet fornicatione illud arbitrantur intelligi, ut de quilibet fornicatione var licet dimittat uxorem, & uxore dimissa aliam ducat, sed de incestuosa tantum fornicatione intelligi: cum uxor videlicet alicuius, patri & filio, fratri & avunculo viri sui, vel alicuius similibus se conjugendam publice tradiderit. *¶* Haec autem, quia viro suo se illiciteam reddiderit

a. Sentent. distill. 2. l. 1. q. 1. c. 99. Pam. l. 7. c. 21. b. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. Corinth. 7. Glossa ordin. ad eum locum. c. l. 1. q. 1. c. 21. Pamorm. lib. 6. c. 12. d. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. ad. i. Corin. 7.

in perpetuum, dum per copulam conjugum non per- mit- tatur gradum transire affinitatis a. licet dimittat, & re- venit superducatur alia. Hic si quis conveniat non magis, quod mulieri licitum esse, si vir alicuius eodem modo fornicationem, licet non ab Ambrosio appellatum non fecit, sed alicuius uxore, re- ro quoque nominata sentiat non se conjugari, sed multationem. Sed quia nulla auctoritate permittitur, ut uxore uxore superducatur, intelligitur illud Ambrosii in signum praeter- nicationis: non tamen, quia dicitur dimissa, alicui dicitur p- sed post mortem fornicari vel fornicaria. *¶* Quorum unoque ad- ditionem est, de corruptione luxuria mulier appellatur, ubi quo- que fornicatione nuptus est, vir, vel mulier alii copulata postea, alicui autem, si super vixerint, nullo modo alii copulata potest.

C. XIX. *¶ Licetum conjugum unum uxorem illi, cuius uxor cum suo fratre dimittit.*

¶ Sic & illud intelligitur, quod in capitulo eu- jusdam concilii dicitur.

¶ Vedam b cum fratre viri sui dormivit: deinde est, ut adulterii nunquam conjugio copulatur: si vero, cuius uxor stuprata est, licita conjugata genitur.

¶ Simile legitur lib. 5. Capitularium, cap. 19.

C. XX. *¶* Divorcentur & iterum conjugantur, qui quilibet uxor a falsum admissit.

¶ Sic & illud Gregorii in concilio intelli- gitur.

¶ Si e quis viduam uxorem duxerit, & postea concu- bita sua fornicatus fuerit, seu cum duobus fornicatus, aut si qua cum duobus fratribus, seu cum patre & fratre, quis relicta fratri, si quis nepem, aut nevenam, aut conforinam, aut filiam avunculi, aut soror- liliam, aut privignam polluerit, eos disjungit, & iterum nunquam in conjugio copulari praecipimus.

¶ Sensus huius capituli est in d. concilio primo Grego- riano, c. 6. & 2. sub Rabano, c. 29. & lib. 5. Capitularium in quo plerog, eadem verba habentur.

C. XXI. *¶* Seryerem uxorem pollutam, non habere valet.

¶ Quidormierit e cum duobus fornicibus, & cum illis ante uxor fuerit, neutram ex ipsa habere potest, nisi adulteri in conjugio copulatur.

C. XXII. *¶* Causa adulteri uxorem re- quere contrahentem ser- vet.

¶ Item illud Gregorii.

¶ Hi vero s, qui uxores suas in adulterio d. deponere, vel alium virum, quamdiu ambo vivunt, non adultera mortua fuerit, vir eius, si vult, nubat, & cum Domino: adultera vero nunquam, etiam si mortua fuerit vir eius: omnibus tamen diebus vix suae poenitentiae lamenta perfolvat.

C. XXIII. *¶* Nequitiam habens, qui uxorem polluit.

¶ Item ex decreto Zachariae Papae.

¶ Concubuiti s cum forore uxoris tuae: si forore sceleris non fuit, si se continere non vult, nubat pu- mino cui velit. Tu autem de adultera sine spe con- permaneat: & quamdiu vixerit, iuxta praecceptum d. ordotis poenitentiam agite.

a. al. Affinitatis. b. 5. Capitular. cap. 19. c. 1. Pamorm. cap. 9. l. 1. q. 1. c. 21. d. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. ad. i. Corin. 7. e. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. ad. i. Corin. 7. f. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. ad. i. Corin. 7. g. Sentent. 4. distill. 3. l. 1. ad. i. Corin. 7.

C. XXIV. ¶ Cum nocera, vel filia, vel fore

Imo ex concilio Triburienfi.

¶ Quis a cum nocera sua dormierit, neuter ad con-

¶ Quis a cum nocera sua dormierit, neuter ad con-

C. XXV. ¶ Ob infirmitatem, vel dama-

¶ Qui a matrimonium feni contraxerint, & uni-

C. XXVI. ¶ Furius & furiosa matrimo-

¶ Episcopus & furiosa, neque furiosa matrimonium con-

¶ 7 pars. Nuptiae praesens colligitur, non licet huic, dimis-

C. XXVII. ¶ Si uxor uxorem dimiserit, & cau-

¶ Vbi Augustinus ait in libro de bono conjugali,

¶ Item a valet illud sociale vinculum conjugum,

¶ Ex concilio Triburienfi. De. l. 17. c. 1. b. Supr. ead. q. 3.

jure, ac potestate, apud antiquos Patres fas erat.

C. XXVIII. ¶ De eodem.

¶ Vtique a adeo manent inter viventes semel inita ju-

¶ Et paulo post. Apud B. Augustinum hic interjicitur c.

¶ Vbi itaq; probatum sit, quod hic uxorem suam dimitte-

C. L. ¶ Non debet aliqui a continentia voto re-

¶ Non e solum mœchandum non est, (quod facit non

¶ Quod enim cuiquam voverit, non licebit licetam id vo-

¶ Vel post. Hic locus in vulgatis B. Augustini codi-

¶ Vbi Augustinus ait in libro de bono conjugali,

¶ Vbi Augustinus ait in libro de bono conjugali,

CAUSA XXXIII.

¶ Vbi Augustinus ait in libro de bono conjugali,

¶ Hic primam queritur, an propter impossibilitatem coeundi,

¶ Secundi, an post separationem ei nubere valeat, cum quo prius

¶ a. al. non teneat dixerim. b. Senten. a. dist. 31. l. 1. p. 1. c.